

László Flóra

Uccu neki

Az Uccu Roma Informális Oktatási Alapítvány kettős szerepe és hatása

A civil kezdeményezést közel négy éve hozták létre roma és nem roma szakemberek és fiatalok azzal a céllal, hogy csökkentsék a romákkal szembeni előítéleteket és negatív gondolkodási sémákat a magyar általános és középiskolások körében.

Az Uccu lehetőséget teremt a találkozásra és a dialógusra roma és nem roma fiatalok között, ezzel tágítva a fiatalok gondolkodását, és egyúttal csökkentve a diszkriminatív, előítéletes gondolkodást. Az alapítvány fő tevékenységeként középiskoláknak kínál az informális oktatás módszereire épülő, 90 perces, a roma társadalommal kapcsolatos oktatási modulokat. A foglalkozásokat roma fiatalok tartják, önkéntes alapon.

Az iskoláknak kínált oktatási modulok összeállításánál fő szempont, hogy a diákok minél több információra, és személyes tapasztalatra tegyenek szert a romákkal kapcsolatban, ezzel minél nyitottabbá váljanak egymás iránt.

Az Uccu Alapítvány munkájának egyik legfontosabb eleme a személyesség és az interakció, a találkozás. Az Alapítvány munkájában a kezdetektől részt vesznek azok a roma fiatalok, akik a későbbiekben önkéntes moderátorként vezetik az iskolai foglalkozásokat. Ők többségében első generációs értelmiségiek. Roma identitásukkal kapcsolatos személyes tapasztalataik és élményeik fontos helyet kapnak a 90 perces oktatási modulok során.

Az Uccu Alapítvány szerepe kettős. Egyrészt fontos az eddig is taglalt, az oktatás terén betöltő hiánypótló feladat, melynek során az általános és középiskolás diákok romákkal szemben meglévő előítéleteit csökkenti és bővíti tudásukat. Másrészt egyedülálló lehetőséget kínál roma fiatalok számára, saját identitásuk megfogalmazására és az erről való egyéni és közös gondolkodásra és kifelé történő kommunikációra. Az Uccu alapvetően az első cél megfogalmazódása során jött létre, az alapítvány cigány fiatalokat érintő, a közösség építésében és a kapacitás fejlesztésben betöltött fontos szerepe a több éves folyamat és közös munka során vált nyilvánvalóvá. Az elmúlt években körülbelül 30 roma fiatal csatlakozott az Uccu kezdeményezéséhez az iskolai foglalkozásokat tartó önkéntes moderátorként. Ők mellett, hogy eltérő társadalmi és gazdasági háttérrel rendelkeznek, a cigányság különböző csoportjaihoz tartozónak vallják magukat. Számos kulturális és identitásbeli kérdésben megoszlik véleményük. Az alapvetően nem roma diákoknak kínált iskolai foglalkozások kidolgozása során a moderátorok roma identástudatának sokszínűsége erőteljesen van jelen. Az olykor komoly vitákat generáló különbözőségek ugyanakkor építőleg hatnak a modulok létrehozására, illetve párhuzamosan a roma fiatalok individuális identitás definíciójára is. Gyakran tapasztalható, hogy az alapítványhoz csatlakozó roma fiataloknak kezdetben nehézséget okoz cigány identitásuk megfogalmazása nemcsak a kívüllág, de önmaguk számára is. A fo-

lyamattal egyidőben, ahogyan az Uccu, a zömében nem roma diákok számára igyekszik közvetíteni a cigány identitás sokszínűségét, a roma fiatalok tudatában is kristályosodik személyes identitásuk meghatározása és annak megélése. Tehát azzal párhuzamosan, ahogyan számukra ismeretlen csoportokkal megtanulnak kommunikálni, párbeszédet folytatni a roma társadalomról és identitásról, roma identitástudatuk individuális szinten is megerősödik és szilárd alapokat nyer.

Az Uccu Alapítvány, mindamelllett, hogy a fent taglalt módokon erősíti és tudatosítja a csatlakozó fiatalok roma identitását, magába foglalja a kollektív hovatartozás tudat és csoportkohézió fontosságát is. Függetlenül az identitásbeli sokszínűségtől, az alapítvány egy fontos közösségi szintér és együttgondolkodási platform a résztvevő fiatalok számára.

„Az Uccu alapítvány épít és rombol is egyben. Építi az elfogadást és rombolja az előítéleteket. Én ezért csatlakoztam.” Varga Attila, Uccu önkéntes

„Az Uccu egy lehetőség számomra. Lehetőség arra, hogy megismerjem a körülöttem élőket, illetve önmagamat és lehetőség arra, hogy engem is megismerjenek. Lehetőség, hogy a cigányok és nem cigányok közelebb kerüljenek egymáshoz.” Forgács Marietta, Uccu önkéntes.

Visszatérve az Uccu korábban említett elsődleges szerepére és missziójára: célja a roma társadalommal szembeni előítéletek megkérdőjelezése és csökkentése a párbeszéden és a személyes élményeken alapuló információátadáson keresztül. Mindezt teszi országos szinten, az általános és középiskolás diákoknak tartott iskolai foglalkozások segítségével.

Az Uccu tevékenységét 2012 szeptembere és 2013 júniusa között egy hatásvizsgálattal mértük. A kutatás az említett időszakban az Uccu Alapítvány által budapesti és Pest megyei középiskolákban tartott, az Európai Unió Youth in Action programjának támogatásával megvalósuló foglalkozásainak rövidtávú, közvetlen hatásait mérte. Az értékelő kutatás a következő módszereket alkalmazta:

1. Kérdőíves adatfelvétel a foglalkozáson résztvevő összes tizenéves körében a foglalkozás előtt és utána 3-4 héttel.
2. Csoportos interjú a foglalkozáson részt vevő diákokkal a foglalkozás közvetlen hatásainak mérésére egy budapesti és két vidéki osztály diákjainak részvételével.
3. Csoportos interjú a résztvevő osztályok tanáraival egy budapesti és egy vidéki középiskolából.

A kutatást Várad Luca szociológus készítette.

A kutatás eredménye, az Uccu foglalkozás fogadtatása

A kérdőívekre adott válaszok, a csoportos interjúkban elhangzottak és a tanárok tapasztalatai is egybehangzóan azt mutatják, hogy a résztvevő tizenévesek örömmel és érdeklődéssel fogadták az Uccu Alapítvány foglalkozását. Rokonszenvesnek tartották a foglalkozást vezető önkénteseket, és a közvetlen hangvételt és a szókimondó, nyitott és őszinte légkört értékelték különösen. A résztvevők a foglalkozáson hallottakat is érdekesnek találták és többen is kiemelték, hogy a foglalkozáson olyan – őket érdeklődő és különösen fontos – témák kerültek elő, amelyekről máskor ritkán vagy sosem esik szó (a kérdőívre adott válaszok szerint 65% sohasem vagy csak ritkán beszélget a romákról a barátaival, 75% pedig sohasem vagy csak ritkán beszélget a romákról a szüleivel). A kérdőívre adott válaszok megoszlása azt mutatja, hogy a többség (60%) úgy értékelte, sok újdonságot tudott meg a romákról, és a résztvevők 84%-a pozitívan nyilatkozott a foglalkozásról (54%-nak nagyon, 30%-nak közepesen tetszett a foglalkozás).¹

A kutatásban megjelenő tanulói vélemények az Uccu foglalkozásával kapcsolatban:

„Szívesen tudnék meg többet a kultúrájukról és az életvitelükről. Azért érdekelnek ezek a dolgok, mert szerintem azért van akkora ellenállás a romák felé bizonyos emberekben, mert nem értik, nem ismerik az ő kultúrájukat és értékrendjüket. Fontos, hogy ismerjük őket, hiszen egymás mellett, egy országban élünk.”

„A romák élete és életkörülményei érdekelnének, az ahogyan lenézik őket, és ezt ha elmondanák még több embernek ők is átérezhetnék a romák helyzetét. ezt kéne tennetek :D Amúgy jó volt az Uccu foglalkozás :D Köszí nektek :D”²

Az említett kutatás is igazolni látszik az alapítvány azon törekvését, miszerint nem rövid, hanem sokkal inkább hosszú távon igyekszik változást generálni a megszólított diákok romákkal kapcsolatos megítélésében és gondolkodásában. Az Uccu célja, egy folyamat beindítása, egyfajta segítségnyújtás és útmutatás a nyitottabb és elfogadóbb gondolkodás irányába.

1 Váradi Luca: Az Uccu Roma Informális Oktatási Alapítvány, „cigányank lenni – ismerjük meg egymást!” című középiskolai foglalkozásának értékelése, 2013 Augusztus. Készült az Európai Unió Fiatalok Lendületben program támogatásával.

2 Id. mint ¹!

Flóra László

Let's do it!

The dual function and effect of Uccu Roma Informal Educational Foundation

Translated by the author

The civil initiative has been started almost four years ago by Roma and non-Roma experts and young people with the aim to reduce prejudices against the Roma and the destructive thinking patterns among primary and secondary school students.

Uccu Foundation provides an opportunity for a personal encounter between young Roma and non-Roma people, this way widening their way of thinking, and at the same time reducing the discriminative, prejudiced way of thinking. The main activity of the Foundation is offering a 90-minutes long education module about the Roma society, based on the methods of informal education. The activities are held by young Roma people on a voluntary basis.

The most important viewpoint when putting together the education activities offered to schools is that the students should collect as many information and personal experience regarding the Roma as possible, in order to become more open towards each other.

One of the most important element of Uccu Foundation is the personal encounter and interaction, the opportunity for Roma and non-Roma people to meet and discuss. The young Roma people participate in the work of the Foundation from the very beginning, currently they moderate the educational activities as volunteers. Most of them are first-generation intellectuals. Their personal observations and experiences form an important part in the 90-minutes long educational modules.

Uccu Foundation has a dual role. On the one hand, the already mentioned role is essential in filling the knowledge gaps, which helps elementary and secondary school students to reduce their prejudices against Roma people and also to extend their knowledge. On the other hand, it provides a unique opportunity for the young Roma people to formulate their own identity and the individual and collective thinking about it and its communication to the outside world. Uccu has mainly been found during the evolution of the first objective, the important role of the Foundation regarding young Roma people, the aim to build communities and extend capacities became obvious during the number of years of this process and collective work. During the past few years about 30 young Roma people joined the initiative of Uccu as a volunteer moderator of the educational activities. Besides coming from different social and economic backgrounds, they also belong to different Roma groups. They have different opinions regarding a number of cultural issues and questions regarding identity. In the educational activities offered mainly to non-Roma students the varied identity of the moderators plays a very impor-

tant role. Although these differences sometimes result in serious debates, it also has a constructive effect to the formation of the modules and at the same time to the individual identity definition of the Roma youth. It can often be experienced that the young Roma people joining Uccu at first have a problem formulating their own identity, not only to the outside world but also to themselves. In parallel to the process when Uccu is trying to mediate the varied nature of the Roma identity, the personal identity of the young Roma people also clears up in their consciences and makes it easier for them to experience it. In parallel with the process of communicating and discussing about the Roma society and identity with unknown groups of students, the Roma identity of the volunteers becomes stronger on the individual level and becomes stable.

Uccu Foundation, besides enhancing and making aware the Roma youth about their identity, it also emphasizes the importance of the collective sense of belonging and group cohesion. Irrespectively of the varied nature of the identities the Foundation is an important communal stage and platform for collective thinking for the participating young people.

'Uccu Foundation creates and breaks down things at the same time. It creates acceptance and breaks down prejudices. This is why I joined the Foundation.' Attila Varga, volunteer of Uccu

'Uccu provides an opportunity for me. It gives an opportunity to get to know the people around me and for others to get to know me. It is an opportunity for the Roma and non-Roma people to get closer to each other.' Marietta Forgács, Uccu volunteer

Returning to the primary role and mission of Uccu mentioned earlier, its aim is to question and reduce the prejudices against the Roma society through transfer of information based on dialogues and personal experiences. It is carried out with the help of educational activities held in primary and secondary schools all over the country.

The effects of the educational activities held by Uccu has been evaluated in an impact assessment carried out between September 2012 and June 2013. The research measured the direct, short-term effects of the educational activities carried out by Uccu Foundation in secondary schools in Budapest and the county of Pest with the support of the Youth in Action program of the European Union. The evaluation research used the following methods:

1. Data collection with a questionnaire 3-4 weeks before and after the educational activity among teenagers who have participated in the program.
2. Group interview with participating students from a class in Budapest and two classes from Pest county to measure the direct effects of the educational activity.
3. Group interviews with the teachers of the participating classes in a secondary school in Budapest and one in Pest county.

The research has been carried out by Luca Váradi, sociologist.

The result of the research, the reception of Uccu's activity

The answers given to the questionnaires, the group interviews and the teachers' experiences show that all of the participating teenagers welcomed the educational activities of Uccu Foundation with interest and joy. They sympathized with the volunteers who were leading the discussions and especially appreciated the direct, outspoken, open and honest atmosphere they created. The participants found the received information useful and many of them pointed out that the topics – which they found important and interesting – were rarely or never discussed before (according to the results of the questionnaire 65% never or only rarely talks about the Roma with their friends and 75% never or very rarely talks about the Roma with their parents). The distribution of the answers given to the questionnaire shows that the majority (60%) learned a lot of new things about the Roma and 84% of the participants spoke positively about the educational activity (54% liked the activity very much, 30% rather liked it).¹

The students' experiences published in the research about Uccu's activity:

'I would be glad to learn more about their culture and way of life. I am interested in this topic and in my opinion some people are reluctant towards the Roma because they do not know their culture and values. It is important to get to know them because we live next to each other in the same country.'

*'I am interested in the life and living conditions of the Roma, and if they told more and more people how they are looked down on, then others could also understand their situation. This is what you should do :D. Otherwise I like the activity of Uccu :D. Thank you :D.'*²

The above mentioned research also seems to verify the endeavour of the Foundation to generate change in terms of the addressed students' opinion and thinking about the Roma not only in the short-term, but also in the long-term. The objective of Uccu is to start-up a process, to provide a kind of assistance and guidance towards a more open and accepting way of thinking.

-
- 1 Luca Váradi: The Evaluation of Uccu Roma Informal Educational Foundation's program for secondary school students entitled 'Being a Roma – let's get to know each other!', August 2013. Carried out with the support of the Youth in Action programme of the European Union.
 - 2 Luca Váradi: The Evaluation of Uccu Roma Informal Educational Foundation's program for secondary school students entitled 'Being a Roma – let's get to know each other!', August 2013. Carried out with the support of the Youth in Action programme of the European Union.